

Svar på fråga 2024/25:610 av Sanna Backeskog (S)
Situationen för övriga syskon vid misstänkt hedersproblematik

Sanna Backeskog har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att bättre skydda alla barn från bortförande i familjer med misstänkt hedersproblematik.

Regeringen vill att alla barn i Sverige ska ha en trygg uppväxt och ljus framtid. Att motverka hedersrelaterat våld och förtryck och hedersrelaterade maktstrukturer är en viktig fråga för regeringen. Som en del i regeringens intensifierade arbete för att bekämpa våldet och förtrycket har vi vidtagit ett antal åtgärder.

I januari i år gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att se över ett antal straff- och civilrättsliga frågor i syfte att skärpa synen på hedersrelaterat våld och förtryck. Utredaren ska bland annat analysera och ta ställning till om straffskalorna för vissa hedersrelaterade brott bör skärpas och om kretsen av personer som kan hållas straffrättsligt ansvariga för att ett barn tillåts att

gifta sig eller resa till en annan stat än den där han eller hon bor i syfte att barnet där ska utsättas för ett barnäktenskapsbrott bör utvidgas. Uppdraget ska redovisas senast den 18 april 2025 (dir. 2024:8).

En annan utredning konstaterar i sitt betänkande Förstärkt skydd för den personliga integriteten – Behovet av åtgärder mot oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp samt omvändelseförsök (SOU 2023:37), överlämnat sommaren 2023, att oskuldskontroller och oskuldsingrepp på bland annat barn förekommer i Sverige och föreslår att detta kriminaliseras. Utredningen föreslår även att underlåtenhet att avslöja eller förhindra tvångs- och barnäktenskap ska kriminaliseras. Betänkandet har remissbehandlats och bereds nu i Regeringskansliet.

I somras beslutade regeringen att ge Kriminalvården, Polismyndigheten, Socialstyrelsen och Åklagarmyndigheten i uppdrag att stärka den operativa samverkan mellan polis, åklagare, kriminalvård, socialtjänst och hälso- och sjukvården för att bättre förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive ärenden där barn är involverade (Ju2024/01453).

Om det finns en påtaglig risk för att ett barn förs utomlands och där riskerar att fara illa, kan ett utreseförbud meddelas av förvaltningsdomstol efter en ansökan från socialnämnden.

Sedan den 1 juni i år är utreseförbudet utvidgat och är nu utformat efter förutsättningarna för vård enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, vilket innebär att socialnämnden har fått fler möjligheter att skydda barn från att föras utomlands mot sin vilja. Det kan till exempel handla om att ett barn riskerar att bli föremål för uppfostringsresor, omvändelseförsök och undanhållande från sociala myndigheter.

Det är i övrigt socialnämndens ansvar att vid behov ingripa till skydd för barn och nämnden ska utan dröjsmål inleda en utredning om det kommer till nämndens kännedom att ett barn kan behöva skydd eller stöd, oavsett anledning. Det är därmed av stor vikt att aktörerna på området är väl förtrogna med sådana omständigheter som typiskt sett ger anledning till oro för att ett barn riskerar att utsättas för en skadlig utlandsvistelse och att kunskap finns om grupper som kan vara extra sårbara.

I mars i år gav regeringen därför Socialstyrelsen i uppdrag att tillsammans med Barnafrid vid Linköpings Universitet ta fram ett nationellt kunskapsmaterial om det nya regelverket för att sprida information till berörda professioner (S2024/00721).

Regeringen bedömer att det behövs en bättre bild av problemets omfattning för att kunna sätta in rätt insatser. Regeringen har därför gett Socialstyrelsen i uppdrag att främja systematisk uppföljning av individer som har utsatts för hedersrelaterat våld.

Socialstyrelsen ska också utreda möjligheten att ta fram bättre nationell statistik om försvunna och bortförda barn inom socialtjänstens område (S2023/03257). Myndigheten ska även se över, anpassa och komplettera kunskapsstöd för arbetet mot våld i nära relationer så att de fullt ut kan användas i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Det omfattar att uppmärksamma syskons risk för utsatthet vid förekomst av våld (S2023/03257). Därtill har regeringen gett Jämställdhetsmyndigheten i uppdrag att lämna förslag på hur ett nationellt inrapporterings- och uppföljningssystem av ärenden där ett barn eller en vuxen har blivit bortförd utomlands kan utformas (A2024/00844).

Stockholm den 20 december 2024

Camilla Waltersson Grönvall